

RAAP-NOTITIE 678

Plangebied Thuvinestraat te Duiven

Gemeente Duiven

Een inventariserend archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Vivare

Titel: Plangebied Thuvinestraat te Duiven, gemeente Duiven; een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: april 2004

Auteur: *drs. A.M.V. Meij*

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2004\DUTH\NO678-DUTH.doc

Projectcode: DUTH

Projectleider: drs. A.M.V. Meij

Projectmedewerker: ing. F.R.P.M. Miedema

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

Autorisatie: drs. E. Heunks

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54 telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2004

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Vivare heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 13 april 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de geplande woningbouw in de gemeente Duiven. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek zijn in het plangebied geen eenduidige archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden dan ook geen verstoring van archeologische waarden optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Vivare heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 13 april 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de geplande woningbouw in de gemeente Duiven. Het diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied en archeologische verwachting

Het plangebied (ca. 0,3 ha) ligt ten westen van de oude dorpskern van Duiven en grenst aan de Thuvinestraat (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 40B van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 198.500/440.200. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied deels bebouwd en deels in gebruik als groenzone. Voor het gebied geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen (zie § 2.2).

1.3 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Eventueel waarderend onderzoek kan in een later stadium plaatsvinden.

Het inventariserend archeologisch onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, versie 2.0, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde
archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Het plangebied ligt in een landschap met laat-pleistocene eolische afzettingen die al dan niet zijn afgedekt met oever- en komafzettingen (RGD, 1990). De oude dorpskern van Duiven is ontstaan op een langgerekt, zuidoost-noordoost georiënteerd, dagzomend rivierduin. Het plangebied ligt op de zuidelijke flank van deze opduiking (Berendsen & Stouthamer, 2001).

Op de geomorfologische kaart (schaal 1:50.000) ligt het plangebied in een niet gekarteerde zone in verband met bebouwing (RGD/Stiboka, 1985).

Bodem

In verband met bebouwing is het plangebied niet gekarteerd ten behoeve van de bodemkaart. Het omliggende gebied wordt aangegeven als een hoge bruine enkeerdgrond. Deze gronden worden doorgaans ook wel esdekken genoemd. Hoge zwarte enkeerdgronden zijn gronden met een cultuurdek van minimaal 0,5 m. Ze bevinden zich meestal op de hogere delen van het landschap. Het esdek is van antropogene oorsprong en ontstaan door langdurige pluggenbemesting. Esdekken dateren uit de Late Middeleeuwen en/of de Nieuwe tijd.

Archeologie

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit het plangebied. Uit de directe omgeving, op maximaal 700 m van het plangebied, zijn 14 archeologische waarnemingen bekend. Deze liggen in (vrijwel) alle gevallen op de rivierduin (opduiking).

Zes waarnemingen hebben betrekking op nederzettingssporen, variërend uit de periode IJzertijd t/m Nieuwe tijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 3302, 3306, 3310, 16801, 17152 en 17167). Deze archeologische waarnemingen vallen buiten het kaartbeeld van figuur 1.

Archeologische verwachting

Voor het plangebied gold bij aanvang van het veldonderzoek een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode Steentijd t/m Late Middeleeuwen. Deze verwachting is gebaseerd op de aanwezigheid van pleistocene rivierduinen en de aanwezigheid van bekende archeologische vindplaatsen in de nabije omgeving.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Tijdens het veldonderzoek zijn 8 boringen verricht in een, waar mogelijk, grid van 20 bij 25 m (figuur 1). De boringen binnen een raai versprongen ten opzichte van die in de naastgelegen raai, waardoor een systeem van gelijkbenige driehoeken ontstond. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode IJzertijd tot en met Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om graven, verkavelingspatronen en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen.

Er is geboord tot maximaal 3,0 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn beschreven onder andere conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De geologische opbouw van het plangebied wordt gekenmerkt door laat-pleistocene eolische afzettingen en holocene fluviaatiele afzettingen. De top van de bodem is verstoord tot gemiddeld 50 cm -Mv. Onder deze verstoring bevindt zich een intact bodemprofiel waarvan de top bestaat uit humusrijk, matig grof zand. Op circa 260 cm -Mv gaan deze zandafzettingen over in venige afzettingen met kleilagen. Gezien de datering van de bovenliggende rivierduinafzettingen maken deze venige afzettingen deel uit van de laat-pleistocene fluviaatiele terrasafzettingen (Formatie van Kreftenheije).

Boring 3 vertoont een afwijkend profielopbouw. In boring 3 bevinden zich onder de verstoring kleiige afzettingen die op 180 cm -Mv overgaan in matig grof zand. Vermoedelijk betreft het een lokale depressie in het niveau van het duinenlandschap.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn 1 van de 8 boringen archeologische indicatoren aangetroffen. In boring 4 zijn op 105 cm -Mv een puntje houtskool en een fragmentje puin aangetroffen. Beide indicatoren zijn echter waargenomen in een vlekkerige, recentelijk verstoorde laag waarin verder geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen. Derhalve vormen deze twee indicatoren geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied te vermoeden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op grond van de geologische opbouw en de ligging van bekende vindplaatsen in de nabije omgeving geldt voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen. Tijdens het veldonderzoek zijn evenwel geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van (duidelijke) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Wel maken wij U er op attent dat bij iedere gravende activiteit het aantreffen van (niet voorspelbare) toevalsvondsten niet kan worden uitgesloten. Indien hiervan sprake mocht zijn, dient de overheid (ROB) hiervan op de hoogte te worden gesteld in het kader van de meldingsplicht, Monumentenwet 1988.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de provinciaal archeoloog van Gelderland
(drs. F. de Roode).

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., & E. Stouthamer**, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Koninklijke Van Gorcum, Assen.
- Brinkkemper, O., e.a. (redactie)**, 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- RGD**, 1990. *Concept geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000 Kaartblad Arnhem West*. Rijks Geologische Dienst, Lochem.
- RGD/Stiboka**, 1985. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartblad 40 Arnhem*. Rijks Geologische Dienst/Stichting voor Bodemkartering, Haarlem/Wageningen.
- Stiboka**, 1975. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 40 West Arnhem*. Stichting voor Bodemkartering, Rijswijk.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie**, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Gebruikte afkortingen

- ARCHIS** ARChEologisch Informatie Systeem
-Mv beneden maaiveld
ROB Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

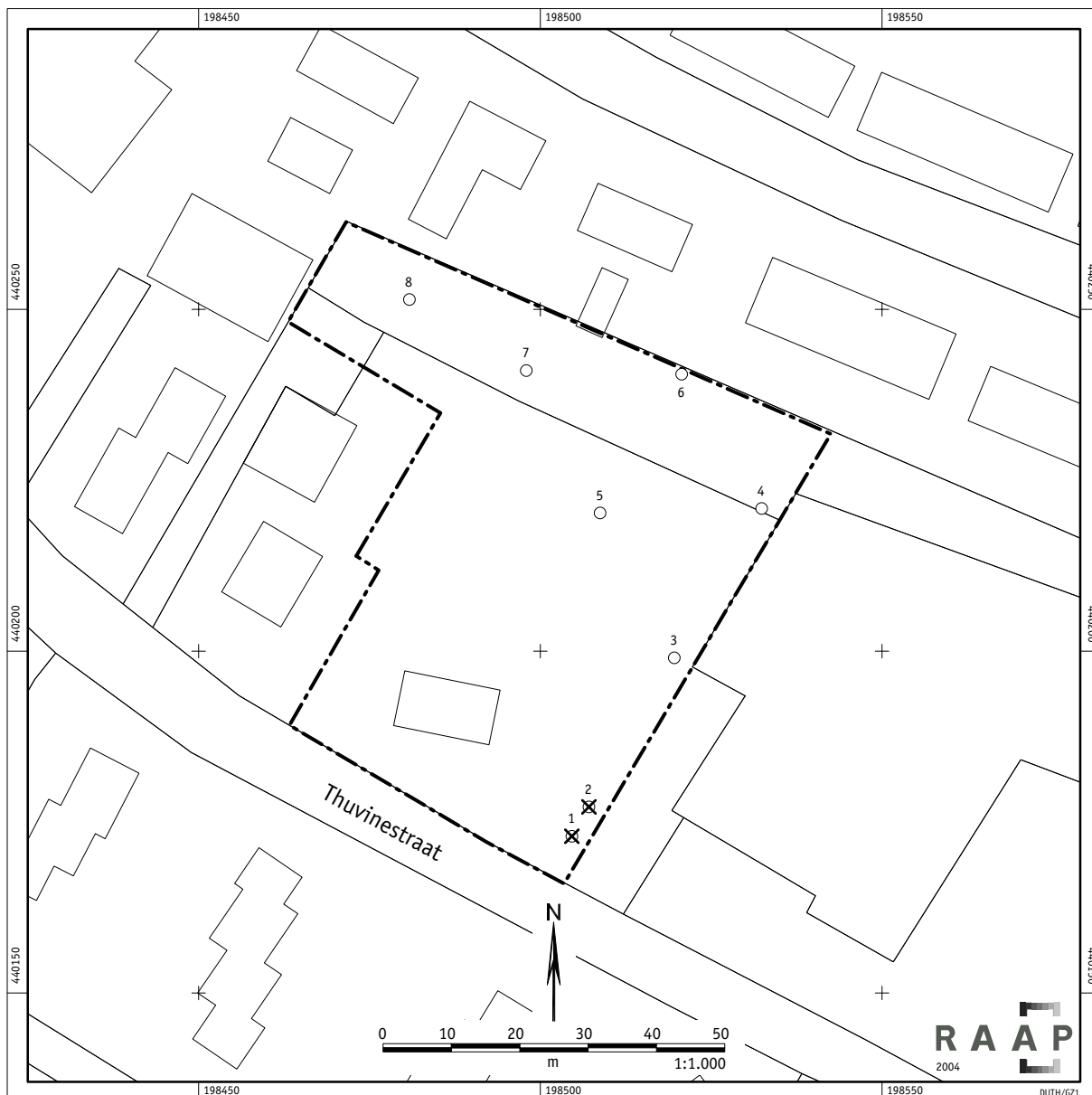
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12 voor	Chr.
Bronstijd	2000	-	800 voor	Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000 voor	Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900 voor	Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800 voor	Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Plangebied Thuinestraat te Duiven Gemeente Duiven

Boorpuntenkaart

legenda

boringen

- zonder archeologische indicatoren
- ⊗ verstoord
- 5 boornummer

overig

- grens plangebied